

«جوان» ابعاد حقوقی انتقام ترور شهید سیدرضی موسوی را واکاوی می‌کند

«حق محفوظ» ایران در تنبیه عاملان ترور شهید سیدرضی

«دفاع» فقط یک واژه، لفظ و لغت برای بیان عملی و‌رای ماهیت و هویت و جوهر آن نیست بلکه تکلیفی الزامی در جهان‌بینی مکتب اسلام است و «جهاد تدافعی» نیز در همین حیطه و قلمرو، قابل ارزیابی است و در حقوق بین‌الملل نیز به رسمیت شناخته شده است و «دفاع مشروع» به این فتره، قضیه و مسئله دلالت دارد، البته تعریف آن مشمول انسانی معنوی بوده و فراتر از دفاع صرف است، چه آنکه به اقتضای شرایط حادث‌شده، مشمول گوشمالی و تادیب و تنبیه پیشگیرانه طرف حمله‌کننده نیز می‌شود. طبق ماده ۵۱ منشور سازمان ملل، «در صورتی که یک عضو ملل متحد مورد تجاوز مسلحانه واقع شود، هیچ یک از مقررات این منشور به حق طبیعی دفاع مشروع افرادی یا اجتماعی تا موقعی که شورای امنیت اقدام لازم برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی به عمل آورد، لطمه وارد نخواهد آورد.» اما چرا ترور فرماندهان ارشد از جمله سیدرضی موسوی «تجاوز مسلحانه» علیه کشورمان ایران اسلامی تلقی می‌شود؟

پاسداری از استقلال و تمامیت ارضی کشور، تکلیف قانونی نیروهای مسلح کشورمان است. قانونگذار در اصل ۱۵۰ قانون اساسی، «نگهبانی از انقلاب و دستاوردهای آن را» به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی واگذار کرده است. «استقلال

یادداشت

سلمان کونانی*

صنف دخانیات به‌طور تاریخی و در اغلب ممالک جهان متمدن همواره در زمره مشاغل و اصنافی بوده که از سوی دولت‌مردان و افسار مختلفی از مردم با‌امواجی از سختگیری و بدبینی همراه بوده است، با وجود این چنین توقع و ذهنیتی هرگز ملاک و مجوزی برای لطمه و تعرض به حقوق مکتسب و مسلم فعالان و کنشگران این صنف نخواهد بود.

در ایران با وجود سابقه قانونگذاری مبسوط و گسترده در حوزه کنترل و مدیریت بازار و عرضه محصولات دخانی‌نظیر قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰ با اصلاحات بعدی، قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات، قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و قوانین صنفی عام و به‌ویژه قانون نظام صنفی کشور) و به‌رغم همه محدودیت‌های صنفی و اداری تحمیلی بر عاملان، فعالان، خرده‌فروشان و دیگر سنه‌امداران این صنعت اصولاً شاهد مدلی از سیاستگذاری‌های روشمند و مبتنی بر عقلانیت نهادی-انتقادی نبوده‌ایم.

دولت و مسئولان دولتی امیدوارند با دشوارسازی فعالیت عاملان و فعالان داخلی و قانونی در این بازار موفق به تقلیل سطح تولید و عرضه محصولات دخانی در سطح کشور شوند، غافل از اینکه چنین سیاست‌هایی در عمل نتایجی مثل دعوت ناخواسته از افراد فرصت‌طلب برای فعالیت و حضور چشمگیرتر در زمینه قاچاق و عرضه خارج از شبکه محصولات دخانی رقم زده است و هیچ تأثیری در امر مهار تقلیل‌گرایانه بازار دخانیات نیز نخواهد داشت. محققا هر چقدر از حجم تولید و عرضه مواد و محصولات دخانی در کشور کاسته شود، منافع و مصالح فردی، بهداشتی، اقتصادی و جمعی افزون‌تری نصیب جامعه و همگان خواهد شد، اما این هم یک واقعیت است که عاملان و فعالان عموماً خرده‌پای بازار دخانیات قانوناً هیچ اختیار یا صلاحیتی برای ابتکار سیاست‌های تقلیلی در این حوزه ندارند. آنها اصولاً مجری و موظف به اطاعت از محتویات قوانین هستند و هیچ قدرتی برای مقابله با سیاستگذاری‌های غلط مسئولان تصمیم‌ساز و متولی در بازار دخانیات نیز ندارند. تردیدی نیست نمی‌توان و شایسته نیست برای محدودسازی کم و کیف بازار محصولات دخانی در کشور به طرز ی ناعادلانه

سیاسی و «حفظ تمامیت ارضی» از جمله دستاوردهای انقلاب اسلامی است که استمرار آن به وجود نیروهای مسلح از جمله سپاه پاسداران وابسته است و از این جهت، نیروهای مسلح از ارکان مهم ساختار سیاسی کشورمان به‌شمار می‌رود، بنابراین تعرض به این نهاد، به معنای تعرض به کلیت نظام اسلامی است. از طرفی، نیروهای مسلح صرفاً یک نهاد انتزاعی یا کاغذی نیست بلکه از افراد شاخصی تشکیل شده است که هر کدام به نوبه خود محور اساسی این نهاد راهبردی به‌شمار می‌روند، لیکن تعرض به این محورها نیز در حکم تعرض به نظام جمهوری اسلامی ایران قلمداد می‌شود.

حق انتقام محفوظ

به‌گفته سرلشکر حسین سلامی، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی «شهید سیدرضی موسوی یکی از پرسابقه‌ترین، میدان‌دیده‌ترین و مؤثرترین فرماندهان سپاه اسلام در جبهه مقاومت بود و بیش از سه دهه و تقریباً ۲۳دفاع از حرم اهل بیت(ع) دفاع از مجد و دفاع از نوامیس مسلمین و امنیت یک امت در سخت‌ترین شرایط و خطیرترین موقعیت‌ها و در قلب حوادث مانند کوهی از آرمش ایستاد.

همچنین رمضان شریف، سخنگوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ترور شهید سیدرضی موسوی را «دامه نقض قوانین بین‌المللی از سوی صهیونیست‌ها» دانست و تأکید کرد: «صهیونیست‌ها بداندند که سپاه حق خود را برای انتقام محفوظ

شده است، بنابراین انتظارات از این شورا همچنان بالاست و مردم و کنشگران انتظار پاسخ دارند، هر چند به باور خیرگان، چنین پاسخ‌هایی غالباً رسانه‌ای نمی‌شود و ضربان دردآور بموقع خود وارد می‌شود.

دکتر بن عقلا‏یت

البته باید در نظر داشت که دکترین دفاعی جمهوری اسلامی ایران، همواره پاسخ درست را در زمان درست انجام می‌دهند و همه ابعاد موضوع را در نظر می‌گیرند. «حق محفوظ» ایران اسلامی برای انتقام شهید سردار سیدرضی موسوی به معنای اقدام بدون در نظر گرفتن اقتضانات نیست، به قول «عبدالباری عطوان» بعید نیست ترور سردار موسوی تلاشی توطئه‌آمیز از سوی رژیم‌صهیونیستی برای کشاندن امریکا به جنگ و شعله‌ور کردن تمام منطقه باشد، چراکه تل‌آویو متوجه این نکته شده است که در جنگ غزه شکست خورده و در نتیجه این شکست، هیبت، امنیت و ثبات خود را از دست داده و به همین علت به دنبال گسترش دامنه جنگ و انداختن بار مسئولیت بر دوش امریکاست تا شاید بتواند از این بن‌بست رهایی پیدا و بقای خود را ولو برای چند سال طولانی‌تر کند، اما نتیجه چنین جنگی برای امریکا و همچنین رژیم‌صهیونیستی

می‌داند و همانند دفعات گذشته انتقام سختی از آنان خواهد گرفت.»
شمارش معکوس
«حسین امیرعبداللهیان» وزیر خارجه کشورمان نیز در واکنش به ترور «سیدرضی موسوی» اعلام کرد: شهادت مستشار ایرانی مبارزه با تروریسم در سوریه، آقای سیدرضی موسوی را به خانواده محترم ایشان و دو ملت ایران و سوریه صمیمانه تسلیت می‌گویم.

این شهید بزرگوار سال‌ها در کنار شهید حاج‌قاسم سلیمانی برای تأمین امنیت ایران و منطقه علیه تروریست‌ها دایرانه موسوی را به خانواده محترم شمارش معکوس سخت باشد.

همچنین «ناصر کعانی» سخنگوی وزارت خارجه کشورمان تأکید کرد: «ایران حقوق خود را برای پاسخ به ترور شهید موسوی در زمان و مکان مناسب محفوظ می‌داند.»
مطالبه از «شعاع»

مردم نسبت به ترور یکی از فرماندهان خود بی‌تفاوت نبودند و همراه شماری از دانشجویان با تجمع مقابل ساختمان شورای عالی امنیت ملی، خواستار گرفتن انتقام خون شهید سردار «سیدرضی موسوی» از رژیم‌صهیونیستی شدند. طبق

اصل ۱۷۶ قانون اساسی، شورای عالی امنیت ملی موسوم به شعاع به‌منظور تأمین منافع ملی و پاسداری از انقلاب اسلامی و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی، به ریاست رئیس‌جمهور تشکیل

می‌دهد و مقرر است که در صورت بروز هرگونه تهدید یا خطر جدی، این نهادها با همکاری و هماهنگی یکدیگر، اقدامات لازم را برای مقابله با تهدیدات احتمالی انجام دهند.

همانطور که احمد وحیدی، وزیر کشور اعلام کرد «سردار شهید سیدرضی موسوی در یک مأوریت رسمی در سوریه به‌شهادت رسید، بنابراین از جمهوری اسلامی ایران حضور داشته و ترور ایشان، تعرض به کلیت نظام سیاسی است و به استناد اصل «دفاع مشروع» دست جمهوری اسلامی ایران در تنبیه عاملان ترور شهید رضی موسوی بازن است.

حالا باید منتظر ماند و دید آیا انتقام از عاملان ترور شهید سیدرضی موسوی به اطلاع افکار عمومی خواهد رسید یا اقتضانات ایجاب می‌کند مدیریت صحنه به‌گونه دیگری رقم بخورد.

شاید نفس و ماهیت هر محصولی دخانی برای دولت و ملت کلای از شمنندی محسوب نشود و نگاهی بدبینانه به آن وجود داشته باشد، اما این ذهنیت هرگز دلیلی اخلاقی و منصفانه برای بدبینی و منفی‌بافی نسبت به خود کنشگران و فعالان بازار دخانیات نیست، همچنین هرگز معیاری برای تمهیم‌سازی این قشر یا انتشار و تبلیغ ذهنیت منفی نسبت به شخصیت فرد فرد آنها نیست. اگر جامعه تولید و عرضه محصولات دخانی را نمی‌پسندد، دیگر نمی‌تواند و نباید برای تجویز فعالیت در این حوزه قانونگذاری کند یا روی درآمدهای مالیاتی ناشی از فعالیت این قشر حساب کند یا اینکه در بودجه‌های کشوری برای ساماندهی و نظارت بر بازار دخانیات ارقامی نجومی بگنجاند.

زبیا، شرعی و منصفانه نیست در ظاهر با بازار دخانیات مخالفت ششود، اما در عمل روی «اقتصاد دخانی» برخاسته از آن این همه محاسبه دولتی-نهادی صورت گیرد. فعالان بازار دخانیات به طرز ی ناروا و غیرمنصفانه به اقلیتی مهجور بدل شده‌اند که تاکنون هیچ‌کدام از مراجع نظارتی -کنترلی و خصوصی ایجاد و عملیاتی نکرده‌اند، آشکارا انتظاری مالاپطابق اصرار کرده‌اند، در راستای صیانت از منافع و حقوق محدود و جزیره‌گونه‌شان هیچ‌گونه سازو کار حمایتی عملی را دنبال نکرده‌اند؛ پدیده و حقیقت تلخی که آشکارا از سرگردانی ساختاری در مسیر نیل به روحیه عدالت‌باوری و قانون‌گرایی در برخورد با سهامداران و کنشگران بازار دخانیات حکایت می‌کند که به هر حال و طبق قانون در شرایط کنونی عهده‌دار بخشی مهم از اقتصاد کشور بوده و مستقیماً در امر نگهداری سرمایه‌های ملی در داخل کشور به‌طور مستقیم و غیرمستقیم فعالیت دارند.

♦ دکترای حقوق و جرم‌شناسی، استادیار دانشگاه و وکیل پایه یک دادگستری

پرسش‌حقوقی

در چه حالتی زن از شوهر ارث نمی‌برد؟

اگر مردی در حالت بیماری، زنی را به عقد خود درآورد ولی قبل از نزدیکی، به علت همان بیماری فوت کند، زن از وی ارث نمی‌برد. مثلاً کسی سرطان دارد و دختری را به عقد خود درمی‌آورد ولی قبل از نزدیکی، به علت همین سرطان فوت می‌کند، در این حالت زن از اموال شوهر فوت‌شده‌اش ارث نمی‌برد.

چهاردبویاری اختیاری است یا خیر؟

در کشور ما برابر اصل ۴۰ قانون اساسی «هیچ‌کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد». بنا بر همین اصل حدود استفاده مالک از ملک خود محدود به این است که از این طریق به دیگری آسیبی نرساند.

نصب دوربین مدار بسته مجوز می‌خواهد؟

برای نصب دوربین مخفی باید از مراجع قضایی مجوزهای لازم را کسب کرد، نصب دوربین مداربسته در مشاعات ساختمان تنها با تصویب هیئت مدیره ساختمان امکانپذیر است و هر فردی نمی‌تواند به تنهایی تصمیم به نصب دوربین مدار بسته بگیرد، به‌طور کلی نصب دوربین به صورت مخفی و به هر شکل خصوصی، عمومی یا مشاعات نیازمند مجوز قانونی است و در صورت نصب دوربین مخفی بدون داشتن مجوز قانونی فرد مجرم به حساب می‌آید و امکان پیگرد قضایی او وجود دارد.

شوند غیر مجاز چیست؟

منظور از ششوند آن است که فرد ثالثی که جزو طرفین تماس نیست، به‌طور مخفیانه به مکالمات دیگران گوش دهد که در صورت فقدان مجوز، این عمل به موجب ماده ۲ قانون جرائم رایانه‌ای جرم محسوب و مر تکب به حبس یا جزای نقدی یا هر دو مجازات محکوم می‌شود.

آیا مأموران پلیس فتا می‌توانند تلفن همراه یا رایانه افراد را تفتیش و بازرسی کنند؟

مطابق ماده ۳۶ قانون جرائم رایانه‌ای تفتیش و بازرسی از تلفن‌های همراه یا رایانه‌ها فقط با دستور قضایی در مواردی که ظن قوی به کشف جرم یا شناسایی متهم وجود داشته باشد، در حضور صاحب مال به عمل می‌آید.

مطالبه نفقه بعد از فوت همسر چگونه است؟

بر اساس ماده ۱۱۰ قانون مدنی، مطالبه نفقه زن بعد از فوت همسر، در شرایطی که زن، در عده وفات باشد و نزدیکان مرد از پرداخت نفقه خودداری نکنند، امکانپذیر است. درخواست هزینه زندگی پس از مرگ شوهر، با ثبت دادخواست این امر، به طرفیت نزدیکانی که ملازم بر پرداخت نفقه هستند، خواهد بود.

حکم مادری که فرزندانش را از خانه بدون اجازه شوهر ببرد، چیست؟

ماده ۴۲ قانون حمایت خانواده، در خصوص حکم بردن فرزند از منزل، بدون رضایت شوهر بیان می‌دارد: فرزندان را نمی‌توان بدون رضایت ولی، قیم، مادر یا شخصی که حضانت به‌وی سوره شده است، از محل اقامت یا منزل مشخص شده خارج کرد و وی را به محل دیگر یا خارج از کشور فرستاد، مگر اینکه دادگاه، این موضوع را به مصلحت فرزند بداند و با لحاظ حق ملاقات دیگری، این امر را اجازه دهد که در این صورت، ذی‌نفع باید تضمین دهد فرزند را مجدداً باز می‌گرداند.

در ماده ۴۱ قانون حمایت خانواده ذکر شده است: هرگاه دادگاه تشخیص دهد مسئول حضانت، از انجام تکالیف مقرر در این رابطه امتناع می‌کند یا اینکه مانع ملاقات فرزند تحت حضانت با شاخص ذی‌حق می‌شود، می‌تواند دو اقدام انجام دهد:

نخست: به دلیل عمل نکردن به تکالیف حضانت و محروم کردن پدر از ملاقات با فرزندانش، اقدام به واگذاری حضانت به شخص دیگر کرده و نوعی، از مادر سلب حضانت کند.

دوم: به دلیل جلوگیری از ملاقات شوهر با فرزندان، ناظر تعیین و حدود نظارت وی را نیز مشخص کند، به‌نحوی که مصلحت طفل نیز تأمین شود. «بر اساس ماده ۴۰ قانون حمایت خانواده، خودداری از استرداد فرزند به شخصی که حضانت را به عهده دارد، ممکن است موجب بازداشت شخص شود». هر کس از اجرای حکم دادگاه در مورد حضانت طفل، استنکاف کند یا مانع اجرای آن شود یا از استرداد طفل امتناع ورزد، حسب تقاضای ذی‌نفع و به دستور دادگاه صادرکننده رأی نخستین، تا زمان اجرای حکم بازداشت می‌شود.»

همچنین بر اساس ماده ۵۴ قانون حمایت خانواده، ضمانت اجرای جلوگیری از ملاقات فرزند، اینگونه است که «هرگاه مسئول حضانت، از انجام تکالیف مقرر، خودداری کند یا مانع ملاقات طفل با اشخاص ذی‌حق شود، برای بار اول، به پرداخت جزای نقدی در ۸هـ و در صورت تکرار به حد اکثر مجازات مذکور محکوم می‌شود.»

چه مواردی را می‌توان به عنوان مهریه تعیین کرد؟

منفعت می‌تواند مهریه قرار گیرد، مثلاً حق سکونت ۲۰سال در خانه معینی یا حق استفاده از منافع یک دستگاه اتوبوس برای مدت معینی.

مهریه می‌تواند حق باشد، مثل حق سکتی یا حق ارتفاق (عبور و مرور) یا حق شرب باحق کسب و پیشه و تجارت یا حق سرقفلی یا حتی حق فسخ معامله، زیرا این حقوق ارزش مالی دارند.

مهریه می‌تواند قبول‌بدهی زوج‌ار ناحیه زوج باشد، یعنی در تعهد کند‌بدهی همسرش را به طلبکار پرداخت کند و زن آن را به عنوان مهریه تلقی کند. مهریه می‌تواند ثمره یک باغ باشد، یعنی بومیه‌های یک باغ که منفعت باغ محسوب می‌شود، مهر در نظر گرفته شود.

مهریه می‌تواند آموزش باشد، مثل آموزش زبان و نقاشی.

در صورتی که کارفرما وسایل ایمنی را در اختیار کارگر قرار دهد و بر اثر عدم استفاده از وسایل ایمنی حادثه‌ای در کارگاه رخ دهد، مقصر کیست؟

به موجب تبصره ۲ ماده ۹۵ قانون کار، چنانچه کارفرما یا مدیران واحدهای موضوع ماده ۸۵ این قانون برای حفاظت فنی و بهداشت کار وسایل و امکانات لازم را در اختیار کارگر قرار داده باشند و کارگر با وجود آموزش‌های لازم و تذکرات قبلی بدون توجه به دستورالعمل و مقررات موجود از آنها استفاده نکند و همین عامل از علل بروز حادثه باشند، کارفرما در این خصوص مسئولیتی نخواهد داشت.

در تعیین میزان دیه در ماه‌های حرام، تاریخ صدمه مهم است یا تاریخ فوت؟

برای اینکه نرخ دیه افزایش پیدا کند هم صدمه و هم فوت باید در یکی از چهار ماه حرام باشد (ذی‌القعدة، ذی‌الحجه، محرم، رجب)، پس اگر کسی در ماه رجب به واسطه تصادف رانندگی مصدوم شود و در ماه ششبان فوت کرد افزایش دیه شامل او نمی‌شود.